

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Andrzej Kirsch

Protokolant st. sekr. sąd. Joanna Makać

po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2017 r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. z siedzibą w W.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w W. zastępowanemu przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej

o zwolnienie zajętych przedmiotów od egzekucji

I. powództwo o zwolnienie od egzekucji administracyjnej (...) o numerze rejestracyjnym (...), (...) o numerze rejestracyjnym (...) i (...) o numerze rejestracyjnym (...) oddała,

II. zasądza od powoda (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w W. zastępowanego przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 5.400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

III. powództwo o zwolnienie od egzekucji administracyjnej naczepy ciężarowej S. o numerze rejestracyjnym (...), (...) o numerze rejestracyjnym (...) i (...) o numerze rejestracyjnym (...) oddała,

IV. zasądza od powoda (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w W. zastępowanego przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 10.800 zł (dziesięć tysięcy osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

V. powództwo o zwolnienie od egzekucji administracyjnej dystrybutora paliw ciekłych (...) numer fabryczny (...), dystrybutora paliw ciekłych typu (...) numer seryjny (...), nadziewarki próżniowej (...), nadziewarki próżniowej (...), wilka do mielenia mięsa (...) numer fabryczny (...), mieszadła do karmy (producent (...)) numer fabryczny (...), wózka widłowego (...) numer fabryczny (...) rok produkcji 2004, wózka widłowo – magazynowego (...) typ (...) numer fabryczny (...) rok produkcji 2012, agregatu prądotwórczego (...) numer seryjny (...), wózka widłowego (...), wózka paletowego (...), urządzeń wielofunkcyjnych, drukarek, komputerów, laptopów, notebooków, specjalistycznej linii technologicznej do mycia, suszenia i indeksowania etykietą bądź nadrukiem batonów spożywczych w osłonkach typ (...), dystrybutora paliw ciekłych (...) typ (...) numer fabryczny (...), dystrybutora paliw ciekłych (...) typ (...) numer fabryczny (...), dystrybutora paliw ciekłych (...) typ (...) numer fabryczny (...), dystrybutora gazu (...) typ (...)2 numer fabryczny (...), myjni trzystanowiskowej z wyposażeniem (...), odkurzacza samochodowego numer seryjny (...) rok produkcji 2014 i maszyny (...) oddała,

VI. zasądza od powoda (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w W. zastępowanego przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 15.000 zł (piętnaście tysięcy złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 304/17

UZASADNIENIE

W dniu 13 marca 2017 r. wpłynął do Sądu Okręgowego w Siedlcach pozew (...) sp. z o.o. z siedzibą w W., w którym powód wniósł o zwolnienie od egzekucji administracyjnej szczegółowo opisanych w pozwie ruchomości. Powództwo zostało skierowane przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w W..

W uzasadnieniu pozwu podniesiono, że w dniu 21 grudnia 2015 r. doszło do zawarcia pomiędzy powodem (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. i (...)z siedzibą w W. umowy przeniesienia własności rzeczy ruchomych objętych niniejszym powództwem. Umowa została zawarta w celu zabezpieczenia wierzytelności powoda (...) sp. z o.o. z siedzibą w W., przysługującej wobec (...) sp. jawna z siedzibą w W. na podstawie orzeczenia Sądu Okręgowego w Siedlcach, wydanego w dniu 26 listopada 2015 r. w sprawie I Nc 70/15. Zgodnie z opisaną powyżej umową, prawo własności ruchomości przysługujących uprzednio dłużnikowi ((...) sp. jawna) zostało z dniem zawarcia umowy przeniesione na wierzyciela (...) sp. z o.o. z siedzibą w W., do czasu całkowitej spłaty zabezpieczonej wierzytelności, która nie nastąpiła do czasu wniesienia niniejszego pozwu. Pełnomocnik powodowej spółki podniósł, że wymienione w żądaniu ruchomości zostały zajęte przez pozwaną Skarb Państwa reprezentowaną przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w W. w postępowaniu zabezpieczającym prowadzonym wobec (...) sp. jawna z siedzibą w W., o czym zobowiązany zawiadomił powodową spółkę pismem z dnia 4 października 2016 r., otrzymanym w dniu 7 października 2016 r. W dniu 19 października 2016 r. pełnomocnik powódki wystąpił do pozwanego z żądaniem wyłączenia przedmiotowych ruchomości od egzekucji administracyjnej. Postanowieniem Naczelnika Urzędu Skarbowego w W. z dnia 21 listopada 2016 r. odmówiono wyłączenia rzeczonych ruchomości od egzekucji administracyjnej. W wyniku złożonego przez powódkę zażalenia na powyższe postanowienie, postanowieniem Dyrektora Izby Skarbowej w W. z dnia 20 lutego 2017r. utrzymano w mocy postanowienie Naczelnika Urzędu Skarbowego w W.. Pełnomocnik powódki stwierdził, że w obu postanowieniach podniesione zostały wątpliwości odnośnie skuteczności zawarcia umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie, wynikające z braku określenia w umowie terminu spłaty zabezpieczonej wierzytelności, a co za tym idzie brak jednoznacznego potwierdzenia prawa własności powódki w stosunku do ruchomości objętych niniejszym pozwem. W dalszej części uzasadnienia pozwu przedstawiona została argumentacja prawna odnosząca się do art. 842 kpc, jak również argumentacja prawna mająca dowodzić ważności i skuteczności umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie z dnia 21 grudnia 2015 r.

W dniu 22 maja 2017 r. wpłynęła do akt sprawy odpowiedź na pozew zastępującej pozwaną Skarb Państwa – Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, w której wniesiono o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany podniósł również w oparciu o treść art. 527 kc w zw. z art. 531 kc zarzut bezskuteczności w stosunku do pozwanego – w związku z egzekwowanymi w ramach prowadzonego postępowania zabezpieczającego i egzekucyjnego należnościami pozwanego – umowy dotyczącej przeniesienia na rzecz powoda przez egzekwowanego dłużnika ((...) sp. jawna) zajętych rzeczy, które zostały objęte niniejszym pozwem. W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew podniesiono, że umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie nie zawiera daty pewnej, a zatem mogła zostać sporządzona w okresie późniejszym na potrzeby związane z uniemożliwieniem egzekucji z majątku dłużnika. Ponadto stwierdzono, że umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie powinna zawierać dwa istotne postanowienia, tj. przeniesienie własności na wierzyciela ze wskazaną przyczyną prawną oraz zobowiązanie wierzyciela do zwrotnego przeniesienia własności rzeczy w razie spłaty zobowiązania w określonym terminie. Z uwagi na to, że rzeczona umowa nie zawiera terminu spłaty zabezpieczonej wierzytelności, organ egzekucyjny miał uzasadnione wątpliwości co do skuteczności zawarcia tej umowy. W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew podniesiono również, że (...) sp. jawna z siedzibą w W. pozostaje dłużnikiem Skarbu Państwa reprezentowanego przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w W.. Od 29 kwietnia 2016 r. prowadzone było wobec tego podmiotu (dłużnika) postępowanie zabezpieczające na podstawie zarządzeń

zabezpieczenia z dnia 28 kwietnia 2016 r., obejmujących zaległości w podatku od towarów i usług za okres od stycznia do grudnia 2012 r. i od stycznia do grudnia 2013 r., które z dniem 9 listopada 2016 r. i 22 lutego 2017 r. zostały zakończone z uwagi na wystawienie tytułów wykonawczych i tym samym uległo przekształceniu w postępowanie egzekucyjne. Zarządzenia zabezpieczenia obejmowały zaległości w podatku Vat w łącznej wysokości 88.419.777 zł (k. 47-50).

W dniu 13 marca 2017 r. wpłynął do Sądu Okręgowego w Siedlcach drugi pozew (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. przeciwko Skarbowi Państwa – Naczelnikowi Urzędu Skarbowego w W. o zwolnienie od egzekucji kolejnych ruchomości, które zostały szczegółowo wymienione w żądaniu. Sprawa oznaczona została sygnaturą I C 307/17. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że do przeniesienia własności powyższych przedmiotów na powodową spółkę (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. doszło umowami przewłaszczenia na zabezpieczenie z dnia 12 lutego 2016 r. i 29 marca 2016 r. Postanowieniem z dnia 21 listopada 2016 r. Naczelnik Urzędu Skarbowego w W. odmówił wyłączenia rzeczonych ruchomości od egzekucji administracyjnej, a Dyrektor Izby Skarbowej w W. postanowieniem z dnia 20 lutego 2017 r. utrzymał powyższe postanowienie w mocy. Przedstawiona przez pełnomocnika powódki argumentacja prawna była tożsama jak w przypadku sprawy I C 304/17.

W dniu 24 marca 2017 r. wpłynął do Sądu Okręgowego w Siedlcach kolejny pozew (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. skierowany przeciwko Skarbowi Państwa – Naczelnikowi Urzędu Skarbowego w W. o zwolnienie od egzekucji kolejnych ruchomości, które zostały szczegółowo wymienione w pozwie. W uzasadnieniu pozwu pełnomocnik powódki przedstawił tożsamą argumentację prawną, jak było to w przypadku pozwu, który wpłynął do Sądu w dniu 13 marca 2017 r. Różnica polegała jedynie na tym, że umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie dotyczące rzeczy objętych niniejszym pozwem, zostały zawarte dnia 10 grudnia 2015 r., 29 stycznia 2016 r. i 8 kwietnia 2016 r. Postanowienie Naczelnika Urzędu Skarbowego w W. o odmowie wyłączenia ruchomości od egzekucji pochodziło z dnia 25 listopada 2016 r., a postanowieniem z dnia 23 lutego 2017 r. Dyrektor Izby Skarbowej w W. utrzymał je w mocy (pozew i jego uzasadnienie w sprawie I C 363/17). Odpowiedź na pozew Prokuratorii Generalnej RP, która wpłynęła do akt sprawy w dniu 28 czerwca 2017 r. również oparta została na tej samej argumentacji, jak było to w przypadku sprawy I C 304/17. Podobnie również podniesiony został zarzut oparty na treści art. 527 kc w zw. z art. 531 kc (k. 66-70 w sprawie I C 363/17).

Postanowieniem z dnia 17 lipca 2017 r. wydanym w sprawie I C 307/17 Sąd Okręgowy w Siedlcach połączył do wspólnego rozpoznania niniejszej sprawy ze sprawą I C 304/17 (k. 91 w sprawie I C 307/17).

Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2017 r. wydanym w sprawie I C 363/17 połączona niniejszą sprawę do wspólnego rozpoznania ze sprawą I C 304/17 (k. 130 w sprawie I C 363/17).

Na rozprawie w dniu 14 listopada 2017 r. pełnomocnicy stron podtrzymywali swoje stanowiska w każdej ze spraw, połączonych ze sprawą I C 304/17 (stanowiska pełnomocników stron zarejestrowane na rozprawie w dniu 14 listopada 2017 r. – 01:35:48-01:45:03).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Postanowieniami z dnia 6 grudnia 2013 r. Dyrektor Urzędu Kontroli Skarbowej w B. wszczął z urzędu wobec spółki (...) sp. jawna z siedzibą w W. postępowania kontrolne w zakresie rzetelności deklarowanych podstaw opodatkowania oraz prawidłowości obliczania i wpłacania podatku od towarów i usług za okres od stycznia do grudnia 2012 r i od stycznia do października 2013 r.

Spółka (...) sp. jawna zajmowała się m.in. obrotem paliwami ciekłymi prowadzonym w oparciu o koncesję udzieloną na okres od 4 grudnia 2009 r do 31 grudnia 2029 r.

W toku postępowania kontrolnego ustalono, że wystawiane przez różnego rodzaju podmioty faktury nie odzwierciedlały faktycznych zdarzeń gospodarczych i nie były faktycznymi dostawcami towarów.

Decyzjami Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w B. z dnia 19 kwietnia 2016 r. numer (...) i (...) określono przybliżoną kwotę zobowiązania podatkowego w podatku od towarów i usług (...) sp. jawna w W. i orzeczono o zabezpieczeniu na majątku spółki (...) sp. jawna określonych w decyzjach kwot.

Postanowieniami Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w B. z dnia 16 grudnia 2016 r. i 26 sierpnia 2016 r. ustalono, że wystawianie tzw. „pustych faktur” spowodowało zaniżenie zobowiązania podatkowego w okresie od stycznia do grudnia 2012 r. w łącznej kwocie 12.249.451,33 zł, zaś w okresie od stycznia do października 2013 r. w łącznej kwocie 58.522.137,29 zł.

W trakcie postępowania kontrolnego ustalono, że spółka (...) sp. jawna udzieliła pożyczki w wysokości 40 milionów złotych członkowi rodziny wspólników spółki jawnej (ojcu M. Ś.) na podstawie umowy pożyczki z dnia 2 marca 2015 r. W dniu 28 września 2015 r. (...) spółki (...) darował swoim małoletnim dzieciom zabudowaną nieruchomość o wartości 500.000 zł. Drugi (...) spółki (...) w dniu 29 października 2015 r. darował swoim małoletnim dzieciom zabudowaną nieruchomość o wartości 800.000 zł. W dniu 4 stycznia 2016 r. wspólnik P. Ś. udzielił darowizny kwoty 2 milionów złotych swojej żonie.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym w dniu 26 listopada 2015 r. w sprawie I Nc 70/15, Sąd Okręgowy w Siedlcach nakazał P. Ś., K. Ś. i (...) sp. jawna w W. aby zapłacili solidarnie spółce (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. kwotę 49.926.000 zł wraz z określonymi odsetkami i kosztami postępowania. Powyższe postępowanie toczyło się w oparciu o posiadany przez spółkę (...) weksel. Przedmiotowy weksel wystawiony był pierwotnie na rzecz M. Ś., który ostatecznie indosowany został na rzecz spółki (...) sp. z o.o. z siedzibą w W.. Wszyscy pozwani wnieśli zarzuty od nakazu zapłaty, w których podnosili przedwczesność powództwa, brak przedstawienia weksla do wykupu oraz brak legitymacji czynnej po stronie powódki (k. 51-53 w sprawie I Nc 70/15 Sądu Okręgowego w Siedlcach). Pozwani P. i K. Ś. złożyli wnioski o częściowe zwolnienie ich od kosztów procesu, tj. opłaty od zarzutów od nakazu zapłaty. Twierdzili, że prowadzą działalność gospodarczą w formie spółki jawnej, w ramach której zajmują się obrotem paliwami płynnymi. Podnosili, że z powodu pogarszającej się sytuacji na rynku paliw, nie są w stanie ponieść kosztów opłaty od zarzutów. Postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2016 r. zarzuty pozwanych zostały odrzucone i nakaz zapłaty z dnia 26 listopada 2015 r. uprawomocnił się.

W dniach 10 grudnia 2015 r., 21 grudnia 2015 r., 29 stycznia 2016 r., 12 lutego 2016 r., 29 marca 2016 r. i 8 kwietnia 2016 r. spółka (...) sp. jawna w W. zawarła ze spółką (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. umowy przeniesienia własności rzeczy ruchomych, które dotyczyły ruchomości objętych trzema sprawami, rozpatrywanymi pod sygnaturą I C 304/17. Mimo zawartych umów, wszystkie ruchomości pozostały nadal w posiadaniu i dyspozycji spółki (...) sp. jawna w W..

W dniach 29 kwietnia 2016 r., 4 maja 2016 r., 5 maja 2016 r. i 5 lipca 2016 r. poborcy skarbowi Urzędu Skarbowego w W. dokonali zajęcia i odbioru ruchomości określonych w pozwach.

W odniesieniu do każdej ruchomości spółka (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. złożyła do Naczelnika Urzędu Skarbowego w W. wnioski o wyłączenie tych rzeczy od egzekucji administracyjnej.

Postanowieniami z dnia 21 listopada 2016 r. i 25 listopada 2016 r. Naczelnik Urzędu Skarbowego w W. odmówił wyłączenia od egzekucji wszystkich ruchomości objętych niniejszą sprawą. Z kolei w wyniku rozpoznania zażaleń wniesionych przez spółkę (...), postanowieniami z dnia 20 lutego 2017 r. i 23 lutego 2017 r. Dyrektor Izby Skarbowej w W. utrzymał w mocy zaskarżone postanowienia w odniesieniu do ruchomości będących przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów: dokumentów załączonych przez pełnomocnika powoda do wszystkich pozwów oraz dokumentów załączonych do odpowiedzi na pozwy przez Prokuratorię Generalną RP.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Występując z roszczeniem o zwolnienie ruchomości od egzekucji administracyjnej powodowa spółka powołała się na art. 842 kpc oraz fakt, że w toku postępowania administracyjnego kontrolnego zajęte zostały ruchomości, których własność nabyła na podstawie umów przeniesienia własności zawartych w dniach 10 grudnia 2015 r., 21 grudnia 2015 r., 29 stycznia 2016 r., 12 lutego 2016 r., 29 marca 2016 r. i 8 kwietnia 2016 r.

Stosownie do obowiązku wynikającego z treści paragrafu 1 art. 842, powodowa spółka przedstawiła postanowienia administracyjnego organu egzekucyjnego odmawiające wyłączenia spod egzekucji wszystkich ruchomości objętych przedmiotową sprawą.

Zdaniem Sądu Okręgowego, chybione były argumenty podnoszone przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej, jakoby brak daty pewnej w umowach przewłaszczenia na zabezpieczenie powodował, że mogły zostać one zawarte w okresie późniejszym, na potrzeby związane z uniemożliwieniem egzekucji z majątku dłużnika. Stwierdzić należy, że żaden przepis prawa nie nakazuje opatrzenia umowy przewłaszczenia ruchomości na zabezpieczenie datą pewną w rozumieniu art. 81 kc, a to oznacza, że okoliczność ewentualnego antydatowania rzeczonych umów winna zostać przez pozwanego udowodniona. Pozwany nie podał temu obowiązkowi, nie podejmując w tym zakresie jakiegokolwiek inicjatywy dowodowej. Nie można było również podzielić twierdzeń pozwanego, że przedstawione przez powodową spółkę umowy dyskwalifikował fakt braku wskazania w nich terminu, w jakim spółka (...) sp. jawna w W. miała spłacić zabezpieczoną wierzytelność. Umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie chociaż dość powszechnie występuje w obrocie prawnym, ale w dalszym ciągu pozostaje umową, która nie doczekała się regulacji w przepisach kodeksu cywilnego. Zasadniczo więc, stosownie do zasady swobody umów wyrażonej w treści art. 353¹ kc, strony mają prawo samodzielnie i swobodnie ją ukształtować. Skoro strony nie określiły w umowie terminu spłaty zadłużenia, zastosowanie w takiej sytuacji winien znaleźć art. 455 kc.

Konkludując stwierdzić należy, że wskutek zawarcia umów przewłaszczenia na zabezpieczenie, wszystkie objęte tymi umowami ruchomości stały się własnością powodowej spółki (...).

W ocenie Sądu Okręgowego, skuteczny okazał się jednak podniesiony przez pozwanego zarzut bezskuteczności umów przenoszących własność ruchomości wobec pozwanego w oparciu o treść art. 527 kc. Zgodnie z art. 531 kc – uznanie za bezskuteczną czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli następuje w drodze powództwa lub zarzutu przeciwko osobie trzeciej, która wskutek tej czynności uzyskała korzyść majątkową.

Zgodnie z art. 527 par. 1 kc „gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć”. Paragraf 2 powyższego artykułu stanowi natomiast, iż „czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli w skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności”. W świetle powyższej regulacji nie ulega wątpliwości, że przesłankami skargi pauliańskiej jest: 1) pokrzywdzenie wierzyciela, które jest wynikiem czynności prawnej dłużnika z osobą trzecią i uzyskania przez osobę trzecią korzyści majątkowej, 2) działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela i 3) wiedza lub możliwość, przy zachowaniu należytej staranności, dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią. Paragraf 3 art. 527 kc łagodzi jednak rygory dowodowe wynikające z paragrafu pierwszego, poprzez ustanowienie określonego w nim domniemania. Polega ono na tym, że w razie wykazania, że dłużnika łączył z osobą trzecią stosunek bliskości, wierzyciel nie ma obowiązku udowadniania, iż osoba trzecia wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć o świadomości dłużnika pokrzywdzenia wierzyciela. Z kolei najdalej idące ułatwienia w realizacji skargi pauliańskiej przewiduje **art. 528 kc**. Zgodnie z jego treścią, w sytuacji, gdy osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, okoliczność, iż osoba ta wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, pozostaje bez znaczenia. Jedynym wymogiem jest wykazanie, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. W doktrynie prawa cywilnego ugruntowany jest pogląd, że korzyścią majątkową bezpłatną jest korzyść uzyskana nie tylko w wyniku darowizny, ale także uzyskana w wyniku każdego

innego przysporzenia, jeżeli osoba, która dokonała tego przysporzenia, nie otrzymała w zamian korzyści majątkowej stanowiącej jego ekwiwalent.

Jak podniesiono powyżej, wierzyciel może domagać się uznania czynności prawnej za bezskuteczną, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Dłużnik ma taką świadomość wówczas, gdy zdaje sobie sprawę, że wskutek dokonania czynności prawnej może spowodować niemożność zaspokojenia się wierzyciela z jego majątku. Świadomość pokrzywdzenia wierzyciela musi istnieć w chwili dokonania czynności prawnej, ale nie musi ona dotyczyć osoby konkretnego wierzyciela. W orzecznictwie Sądu Najwyższego, jak również poglądach doktryny prawa cywilnego ugruntowane jest stanowisko, że pokrzywdzenie wierzyciela (wierzycieli) nie musi być zamiarem dłużnika (dłużników). Wystarczy, żeby dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności.

Paragraf 2 art. 527 kc stanowi, iż z pokrzywdzeniem wierzyciela mamy do czynienia wówczas, kiedy w wyniku czynności prawnej dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Pokrzywdzenie jest wynikiem takiego stanu majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub opóźnienie zaspokojenia wierzyciela. To, czy czynność dłużnika krzywdzi wierzyciela, należy oceniać na dzień zaskarżenia dokonanej przez dłużnika czynności. Dłużnik jest niewypłacalny wówczas, gdy cały jego majątek nie wystarcza na zaspokojenie długów. Dowodem niewypłacalności dłużnika może być nieskuteczność egzekucji prowadzonej przeciwko dłużnikowi, ale także wszelkie inne dowody stwierdzające, że dłużnik zaprzestał spłacania długów. Z kolei niewypłacalność dłużnika w stopniu wyższym obejmuje utrudnienie i opóźnienie zaspokojenia.

Nie ulega dla Sądu wątpliwości, że pozwany Skarb Państwa wykazał, że posiada względem spółki (...) sp. jawna z siedzibą w W. wierzytelności opiewające na kilkadziesiąt milionów złotych, wynikających z zaległych zobowiązań podatkowych w podatku od towarów i usług za rok 2012 i 2013. Okoliczności te wynikały zarówno z wydanych w toku postępowań kontrolnych decyzji określających przybliżoną kwotę zobowiązania podatkowego, decyzji w przedmiocie dokonania zabezpieczenia na majątku spółki, a następnie wystawionych przeciwko spółce administracyjnych tytułów wykonawczych. Ustalenia poczynione skrzętnie przez urzędy kontroli skarbowej czynią uzasadnioną konstatację, że spółka (...) sp. jawna z siedzibą w W. na ogromną skalę wyłudzała kwoty podatku vat, doprowadzając w ten sposób do uszczuplenia majątku Skarbu Państwa na kwotę bliską stu milionów złotych.

Podnoszone w toku sprawy przez pełnomocnika powodowej spółki argumenty przeciwko zarzutowi pauliańskiemu były chybione. Strona powodowa zdaje się nie dostrzegać tego, że w chwili podniesienia zarzutu pauliańskiego wierzytelność przysługująca wierzycielowi (Skarbowi Państwa) musi być realna i skonkretyzowana, ale nie musi być ona wymagalna ani wykonalna. Do podniesienia rzeczonoego zarzutu niepotrzebne jest nawet uprzednie uzyskanie tytułu egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi.

Pozostaje dla Sądu oczywiste, że dłużnik spółka (...) sp. jawna w W. zawierając ze spółką (...) sp. z o.o. w W. kwestionowane umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie w dniach 10 grudnia 2015 r., 21 grudnia 2015 r., 29 stycznia 2016 r., 12 lutego 2016 r., 29 marca 2016 r. i 8 kwietnia 2016 r., ***działała z ewidentną świadomością pokrzywdzenia wierzycieli***, w tym Skarbu Państwa. W chwili zawierania przedmiotowych umów toczyło się już postępowanie kontrolne prowadzone przez Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w B., w toku którego wydane zostały w dniu 19 kwietnia 2016 r. decyzje określające przybliżoną kwotę zobowiązania podatkowego i orzekające dokonanie zabezpieczenia na majątku spółki. Znamienne jest również i to, że w drugiej połowie 2015 r. i na początku 2016 r. wspólnicy spółki, tj. K. Ś. i P. Ś. oraz sama spółka dokonali licznych czynności prawnych, w wyniku których wyzbyli się majątku o wartości kilkadziesiąt milionów złotych. Co niezmiernie istotne, czynności te dokonywane były z członkami najbliższej rodziny obu wspólników P. i K. Ś.. Zasadnym byłoby zatem pytanie, jakież to szczególne okoliczności doprowadziły do wytransferowania w ciągu zaledwie kilku miesięcy ze spółki oraz z prywatnych majątków jej wspólników pieniędzy i składników majątkowych o wartości kilkadziesiąt milionów złotych? Odpowiedź na to pytanie jest oczywista. Celem obu wspólników było uniknięcie w niedalekiej przyszłości przeprowadzenia skutecznej egzekucji z ich majątków oraz majątku spółki.

Świadomość pokrzywdzenia wierzycieli nie musi obejmować faktu pokrzywdzenia konkretnego wierzyciela. Obojętne jest także, czy dłużnik chciał pokrzywdzenia czy to konkretnego, czy to jakiegokolwiek wierzyciela. Świadomość dłużnika może zatem dotyczyć innego wierzyciela niż ten, który w drodze powództwa lub zarzutu żąda uznania czynności za bezskuteczną.

Warto również zwrócić uwagę na zastanawiającą zbieżność dat. Otóż nakaz zapłaty w sprawie I Nc 70/15 wydany zostaje przez Sąd Okręgowy w Siedlcach w dniu 26 listopada 2015 r. Wszyscy pozwani, a więc K. Ś., P. Ś. i spółka (...) sp. jawna w W. (a więc P. i K. Ś.) podejmują próbę zwalczania tegoż orzeczenia i w tym celu sporządzają w dniu 20 grudnia 2015 r. zarzuty od nakazu zapłaty, które wpływają do Sądu Okręgowego w dniu 22 grudnia 2015 r. Jednocześnie w tym samym okresie, tj. w dniu 10 grudnia i 21 grudnia 2015 r. spółka (...) sp. jawna zawiera dwie pierwsze umowy, przewłaszczając na rzecz spółki (...) szereg wartościowych ruchomości, i czyni to w celu zabezpieczenia spłaty wierzytelności, której istnienie sama kwestionują! Kierując się zasadami logiki i doświadczenia życiowego, zawieranie w tych okolicznościach i na tym etapie postępowania w sprawie I Nc 70/15 umów przewłaszczenia byłoby niedorzeczne. Po co byłoby zabezpieczanie tymi umowami wierzytelności, która – zdaniem dłużnika (spółki (...) sp. jawna) – nie istnieje.

Niewątpliwie wymagało wyjaśnienia w sprawie powyższych okoliczności. Wymagało też wyjaśnienia, na podstawie jakich okoliczności faktycznych spółka (...) sp. z o.o. w W. znalazła się w posiadaniu weksla, w oparciu o który uzyskała nakaz zapłaty na kwotę blisko 50 milionów złotych (nakaz zapłaty wydany w sprawie I Nc 70/15). Jak wynika z uzasadnienia pozwu w sprawie I Nc 70/15, pierwotnie weksel został wystawiony na rzecz M. Ś. przez K. Ś. i poręczony przez P. Ś. i spółkę (...). Niebagatelną okolicznością pozostaje to, że M. Ś. jest ojcem P. i K. Ś.. Następnie weksel został indosowany na rzecz spółki (...) sp. z o.o. z siedzibą w W., którą tworzy nikt inny jak rodzina Ś.. Ostatecznie weksel trafia w posiadanie spółki (...) sp. z o.o. z siedzibą w W.. W celu wyjaśnienia tychże okoliczności z niekłamaną niecierpliwością oczekiwał Sąd na możliwość przesłuchania prezesa zarządu spółki (...) sp. z o.o. z siedzibą w W., ale mimo dwukrotnego wezwania powódki do osobistego stawiennictwa, żaden z jej przedstawicieli nie stawił się i nie usprawiedliwił nieobecności.

Nie ulega wątpliwości, że w wyniku zawartych z powódką umów przewłaszczenia na zabezpieczenie, w powiązaniu z czynnościami prawnymi podejmowanymi w 2015 r., mocą których spółka (...) wyzbywała się majątku, doszło w zasadzie do całkowitej niewypłacalności dłużnika, tj. (...) sp. jawna w W.. Dobitnie przekonują o tym zeznania w charakterze strony pracownika Urzędu Skarbowego w W. D. J., który podczas rozprawy w dniu 14 listopada 2017 r. zeznał, że zadłużenie spółki (...) na rzecz Urzędu Skarbowego w W. wynosi przeszło 100 milionów złotych, z czego do tej pory udało się wyegzekwować zaledwie około 6% tej kwoty.

Ostatnią okolicznością wymagającą wyjaśnienia, która była podnoszona przez pełnomocnika powodowej spółki, był rzekomy brak po stronie powódki wiedzy i brak możliwości dowiedzenia się o tym, że zawierając umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie spółka (...) sp. jawna działała ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Otóż okoliczność ta nie ma żadnego znaczenia prawnego, ponieważ zgodnie z dominującym stanowiskiem Sądu Najwyższego, jak również poglądami doktryny prawa cywilnego, umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie ma charakter nieodpłatny. Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynikało, że nie doszło do spłaty na rzecz spółki (...) zobowiązania wynikającego z nakazu zapłaty, wydanego w sprawie I Nc 70/15. Oznacza to, że powodowa spółka w dalszym ciągu pozostaje właścicielem ruchomości, które były objęte umowami zawartymi ze spółką (...) sp. jawna w W..

Jak podniesiono we wstępnej części uzasadnienia, stosownie do treści art. 528 kc – w przypadku uzyskania korzyści majątkowej bezpłatnie, kompletnie bez znaczenia dla uznania bezskuteczności czynności prawnej pozostaje przesłanka świadomości osoby trzeciej bądź możliwości dowiedzenia się przy zachowaniu należytej staranności, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, że zarzut bezskuteczności wszystkich umów przewłaszczenia na zabezpieczenie względem pozwanego Skarbu Państwa był zasadny i w związku z tym pozwany może prowadzić egzekucję z

ruchości, które były przedmiotem tychże umów, a tym samym powództwo w zakresie zwolnienia zajętych ruchomości od egzekucji administracyjnej – Sąd oddalił.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 par. 1 i 3 kpc oraz art. 99 kpc. Biorąc pod uwagę wartości przedmiotu sporu w sprawach, które zostały połączone i rozpatrywane pod sygnaturą I C 304/17, minimalne wynagrodzenie z tytułu zastępstwa procesowego wynosiło odpowiednio w każdej ze spraw: 5.400 zł, 10.800 zł i 15.000 zł.